

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

28 Kasım 2011 Pazartesi

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

28 Kasım 2011 Pazartesi

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ümit ÖZDAĞ'ın sunumu	1:37

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:37
Prof. Dr. Ümit ÖZDAĞ	2:3, 3, 4, 5:6, 7:9, 11:13, 14, 15:18, 19:20, 21, 23:24, 25:26, 29
Hüseyin AYGÜN Oya ERONAT	(Tunceli) 3, 18 (Diyarbakır) 3:4, 13, 14:15, 17, 18:19
Ülker GÜZEL Yusuf HALAÇOĞLU	(Ankara) 4:5 (Kayseri) 6:9, 13, 20, 21, 26:28
Ertuğrul KÜRKCÜ	(Mersin) 9:11, 12, 15, 18:19, 24
İhsan ŞENER	(Ordu) 12, 21, 24:25, 26, 28
Nevzat PAKDİL Mahmut TANAL	(Kahramanmaraş) 13, 18 (İstanbul) 13, 18, 19:20,

Açılma Saati: 10.40
Kapanma Saati: 12.25

BİRİNCİ OTURUM

28 Kasım 2011 Pazartesi

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKANVEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

----0----

BAŞKAN (Mehmet Naci Bostancı) – Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Ümit Bey bugünkü konuğumuz, ben kendisine hoş geldiniz diyorum. Kısaca Ümit Bey’den bahsedeyim. Gerçi kamuoyuna mâl olmuş kişilere ilişkin kısa, özgeçmiş bölümleri anlatmak ne kadar manalı bilemiyorum ama. 1961 Tokyo doğumlu, Japonya. Akademik hayatını yakın dönem siyaset bilimi, siyasi tarih çalışmalarıyla tamamlamış bir arkadaşımız. Gazi Üniversitesinde öğretim üyesi, hâlen profesör olarak görev yapıyor. Çok çeşitli çalışmaları var, özellikle Kürt meselesine ilişkin tartışmalarda kendisine sık başvurulmuş önde gelen isimlerden birisi. Bugün de burada alt komisyonumuzun yapmış olduğu çalışmaya ilişkin kendisinin değerli fikirlerinden faydalanacağız.

Birkaç cümleyle alt komisyonumuzun ne çalıştığına ilişkin basın yayın organları marifetiyle kamuoyuna intikal eden birtakım bilgiler var ancak toplamak gerekirse terörden, terör kaynaklı yaşam hakkı ihlallerine ilişkin, bunun toplumsal ve insani maliyetine ilişkin bir çalışma yapıyor alt komisyonumuz. Mecliste temsil olunan bütün gruplardan alt komisyonda üye mevcut. Bu çalışmayı iki ekseninde yürüteceğiz, yürütüyoruz. Bunlardan birincisi bu konuya ilişkin söyleyecek sözü olan akademisyenler, gazeteciler, kamuoyunun tanıdığı, bildiği yahut da bilmediği daha geri planda kalan alt komisyonu oluşturan üyelerin teklifleri üzerine bu kategoride yer alan isimlerden çağırıyoruz. O çerçevede Ümit Bey’i de dinleyeceğiz. Bir diğer çalışma daha sonra yapılacak, birtakım veriler geldikten sonra. Bu da 80’li yıllardan itibaren terörden kaynaklı yaşam hakkı ihlaline uğramış insanların ailelerine, sosyal çevrelerine yönelik görüşme hem bir anlamda toplumsal sonuçları da olan acılarıyla yüzleşme hem de bu meseleye birinci elden mağdur insanlar olarak nasıl baktıklarına ilişkin bir ortak repertuar oluşturma. Komisyonumuz bu istikamette çalışacak. Sürecin bizim için de öğretici olacağını ümit ediyoruz. Böyle bir öğrenmeye de açığız.

Ben bu şekilde toparladıktan sonra şimdi tekrar Ümit Bey’e söz veriyorum.

Ümit Hocam buyurun.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Teşekkür ediyorum beni davet ettiğiniz için ve komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

Ben de bir süreden beri terörün yol açmış olduğu üzüntü verici hadiseleri bildiğiniz gibi değişik açılardan inceliyorum. Bu incelemeler kapsamında son yıllarda iki konuya yoğunlaştım. Bunlardan bir tanesi PKK'nın gerçekleştirmiş olduğu toplu katliamlar, bu toplu katliamların hangi strateji çerçevesinde gerçekleştirildiği. Toplu katliamlardan kasıt 3 veya üstü silahsız kişinin öldürülmesi. Uluslararası olarak da böyle kabul ediliyor yani eğer asker de silahsızsa toplu katliama giriyor ama silahlıysa bu bir çatışmadır, katliam olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Diğeri ise Türkiye'nin gündemini ve sizin gündeminizi uzun süreden beri meşgul eden faili meçhul cinayetler. Faili meçhul cinayetler konusunda da Türkiye'de efsane bir kavram var. 17 bin faili meçhul cinayet. Buna hayret verici şekilde yani toplum nezdinde tanınan saygın akademisyen kimliğiyle bilinen insanlar dahi inanabiliyorlar sorgulamadan. Oysa 17 bin rakamı olağanüstü yüksek bir rakam. Eğer 17 bin rakamı gerçekse ben daha önce de değişik vesilelerle ifade ettim, Emniyet Genel Müdürlüğünü ve Jandarma Genel Komutanlığının kapısına görevlerini yapmadıkları gerekçesiyle kilit vurabiliriz. Bunu araştırdım. Bunun sonucunda ortaya kısa bir süre önce "Türkiye'deki faili meçhullerin ve kayıpların tam listesi" adlı bir çalışma çıkarttım "Cesetler Gölgeler ve Yalanlar." Bu kitapta her faili meçhul cinayetin aynı zamanda devlet elindeki cinayet olduğu için dosyası da var yani sadece isim koymadım dosyasıyla birlikte koydum. Üç temel kaynaktan hareket ettim, Adalet Bakanlığının kaynakları var burada, İçişleri Bakanlığının kaynakları var ve AMNESTY International adına bir Alman araştırmacı tarafından yürütülen çok kapsamlı bir çalışma var. Bunları bir araya getirdim ve çok küçük olmakla birlikte Taraf Gazetesi'nin yapmış olduğu bir çalışmayı da ekledim ve ortaya sonuç olarak bu çalışma çıktı. Tabii burada ilginç rakamlar var onları sizinle hemen paylaşmak istiyorum. Türkiye'de cesedi bulunan yani devlet tarafından herhangi bir yerde cesedi bulunup faili meçhul olarak bilinen ama herhangi bir örgütle ilişkilendirilemeyen 568 tane faili meçhul cinayet var. Bunun dışında yine faili meçhul olup herhangi bir örgüt tarafından gerçekleştirildiği bilinen 1.839 tane cinayet var. Bunun 1.500 küsuru PKK tarafından gerçekleştirilmiş. Onların da listesini ayrıca tespit ederek çalışmanın içerisine koydum. Bu arada 795 tane kayıp var ve 272 tane de polis gözetiminde kayıp var, polis veya jandarma daha doğrusu. Ben bunların cinayet olduğunu düşünüyorum ve bundan devlet sorumludur. Eğer devlet bir kişiyi gözaltına aldıysa kayboldu diyemez. Onun can güvenliğinden birinci derecede sorumludur. Onun için eğer bir faili meçhul cinayet araştırması yapılacaksa cesetleri bulunmamış olmasına rağmen bunların cesedi bulunan 568 kişiyle aynı kategoride değerlendirilmesi lazım. Ancak bu 568 kişinin tamamının siyasi cinayet olduğunu bilmiyoruz. Bu 568 cesedi bulunan faili meçhul cinayetin Türkiye'nin değişik yerlerine, değişik coğrafyalara yayıldığını görüyoruz. Bunun içinde Edirne de var, Sinop da var, Muğla da var yani siyasi cinayet Edirne'de de olabilir tabii ama bizim

araştırmamız çerçevesinde ulaşabildiğimiz bir veri değil şu ana kadar yaptıklarımız çerçevesinde. Peki yüzde 100 tamamını tespit edebildik mi? Bu iddiada da değiliz. Biz ancak devletin elinde olan verileri ve bu arada bu verilerin büyük bir bölümünü Parlamentodan temin ettik yani şu anda Büyük Millet Meclisinde de var bu veriler. Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı yollamış. Bunun ötesinde bir şey tespit etmemiz AMNESTY International ifade etmişti şey değil. Onun için yeni rakamlar ortaya gelirse tabii bunların isimlerle birlikte olması, olaylarla birlikte olması şart ki gerçeği bulabilelim. Meseleyi bir politik ajitasyondan çıkartıp bir hukuk meselesi hâline getirmemiz gerekiyor.

Benim giriş olarak söyleyeceklerim bundan ibaret.

BAŞKAN – O zaman bir nevi soru-cevap şeklinde devam edebiliriz.

Hüseyin Bey' le başlıyoruz.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Bu 568 sayısıyla ilgili biraz daha ayrıntılı bilgi verebilir misiniz? Yani örgütle ilişkilendirilmeyen ama cesedi bulunabilen Edirne'den doğu, güneydoğuya kadar 568 kişi dediniz. Varsa açıklayıcı biraz bilgi alsak.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hayır, sadece sayı verebiliyorum efendim, dosyalarının olduğunu verebiliyorum, devlette bunların dosyaları var. Yapılan araştırmalarda daha fazla ilerleme sağlanamamış, onu görüyoruz yani faile ulaşamamış. Bir tek şey var burada bilinebilen devlet tarafından şu ana kadar: Herhangi bir örgütle ilgili cinayet değil bunlar. Peki bunlar devlet güvenlik görevlileri tarafından mı yapılmış? Ona dair bir kanıt da yok. Bunların Güneydoğu Anadolu'da olanlarıyla ilgili böyle bir şey söylenebilir mi? Bu bir hukuk araştırması eğer söylenecekse bunu siyasetin değil hukukun söylemesi gerekiyor ama burada siyasetin iradesini ortaya koyması gerekiyor yani bu kitapta da bizim yaptığımız bir çağrı var Adalet Bakanlığına diyoruz ki: Bu işle ilgili Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı özel bir komisyon oluşturmalı savcılardan ve deneyimli polislerden oluşan ve bir tane kalmayana kadar faili meçhul cinayetlerin üzerine gidilmeli ve bunların kim tarafından gerçekleştirildiği ortaya çıkartılmalı. Ha bu 568 tane de. Tabii bu 1.839 tane, örgüt tarafından işlenen cinayetlerde de bence maktullerin yakınlarının bunu sadece “PKK yaptı.” yı bilmeye ihtiyaçları yok, PKK içinde Ahmet mi yaptı, Mehmet mi yaptı, Hüseyin mi yaptı onun da bilinmesi gerekiyor ki failer cezalandırılabilir ama diğer cinayetlerin de muhakkak ortaya çıkartılması için Adalet Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının özel bir çaba içerisinde olması gerekiyor.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Dosyalara bakamadınız değil mi Hocam?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hayır efendim, dosyalara bakamadık. Sadece dosyaların numaralarını gördük.

BAŞKAN – Soru sormak isteyenler önündeki butona basıyorlar.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Ümit Bey, geldiğiniz için teşekkür ediyoruz verdiğiniz bilgiler için de.

Biz şöyle bir cümle kurabilir miyiz acaba: “PKK aşk cinayeti de olabilecek, alacak verecek cinayeti de olabilecek faili meçhulleri sanki devletin güvenlik güçleri öldürmüş gibi gösteriyor.” diyebilir miyiz?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Efendim, ben o konuda spesifik bir şey söyleyemem ama bir tek şeyi söyleyebiliriz 17 bin rakamı PKK tarafından bir ajitasyon aracı olarak kullanılıyor devlete karşı, devleti zan altında bırakmak için. Burada tabii Adalet Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığına önemli görev düşüyor. Şimdi bu rakamlar Adalet Bakanlığı tarafından Parlamento'ya verildiğine göre Adalet Bakanlığında var. Adalet Bakanının çıkıp kamuoyuna bu açıklamayı yapması lazım. Dosyaları önüne koyup “Bir dakika, bu 17 bin rakamı büyük bir yalan, böyle bir şey yok, Adalet Bakanlığında böyle bir rakam yok.” demeli ve var olan dosyaları koymalı. Belki mesela sanıyorum İnsan Hakları Derneğinininki 1.300 civarında. Benim bulduğumla onlar arasında bir fark var, aşağı yukarı yüzde 100'e ulaşan bir fark var. Eğer gerçekten öyleyse onun da bilinmesi gerekiyor. O zaman bu İnsan Hakları Derneğinin elindekiler Adalet Bakanlığında neden yok? Şimdi Sayın Vekilimle biraz önce konuştuk, kendisi sadece gözaltında kaybolanların sayısının 1.000 olduğunu açıkladı bana, yakında da bir rapor açıklayacaklarmış. Devlet kayıtlarında bu 272 olarak görülüyor. Beni düşündüren 272 artı 795, bine yaklaşıyor. Acaba bütün kayıtları gözaltı kayıtlar olarak mı değerlendirdiniz onu bilmiyorum. Eğer isimler yayınlanırsa -biz hepsini birlikte yayınladık- bunları karşılaştırma imkânına sahip oluruz. Ama kayıp olanlarla polis veya jandarma gözetiminde kayıp olanların arasında fark olduğunu düşünüyorum. Çünkü mesela bu 795 kişi arasında ismi geçip kayıp denilip Avrupa'da veya Kuzey Irak'ta olan isimler var ve bu mahkemelerde ifade edilmiş ama diğer 272 kişi için bunu söylemek mümkün değil. Bunu polis veya jandarma almış, sonra kaybolmuş. Konuştuğum polis ve jandarma kaynakları dediler ki: Biz bunları serbest bıraktık ama serbest bırakıldıktan sonra bunlar böyle bir politik ajitasyon amacıyla kendilerini kayıpmış gibi gösteriyorlar. Doğrusu ben yani bazı olaylar da olmuş olsa da hâlâ burada sorumluluğun devlette olduğunu düşünüyorum. Bir defa devletin kontrolüne alındıktan sonra canlı olarak dışarıya koyduğunuz devletin belgeleriyle gösterebilirdi.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) - Hocam öncelikle gelmiş olmanızdan ve değerli fikirlerinizden istifade edebilmiş olmaktan duyduğum mutluluğu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Bugün Türkiye'de ortaya sergilenen bu senaryonun gençlik yıllarımda özellikle 68'den sonra 70'li yıllarda devam eden ve Türkiye'deki gençliği, daha da geri gidersek 60'lı yılları hazırlayan senaryonun daha sonra da 70'li yıllardaki senaryonun sanki bugün bir devamı işleniyormuş gibi geliyor ve o zamanı incelediğimizde bunun sebeplerinin aynen bugün yani 2000'li yıllarda da dışarıdan desteklenerek birtakım iç karışıklıkların yaratıldığını ve geçmişte yaşanan bir senaryonun benzeri gibi bir görüntü arz ettiğini düşünüyorum. Bu konuda sizin fikirlerinizi öğrenmek istiyorum.

İkinci olarak da, bugün medyanın görsel veya yazılı olarak bu olayların tırmanışa çıkarılması veya bu olayların devamlı gündemde tutulmasının nedeni ne olabilir?

Çok teşekkür ediyorum.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Ben ikinci sorunuzdan başlayarak cevap vermek istiyorum.

Tabii ki herhangi bir gazeteyi elinize açıp baktığınızda değişik konuların uzmanlarını görüyorsunuz. Mesela ekonomi köşe yazarı yazıyor. Hatta bu cemiyet hayatının bile kendi uzmanı var yani herkes cemiyet hayatı konusunda köşe yazısı yazmıyor ama hayret verici bir şey 1984'ten beri Türkiye yoğun bir düşük yoğunluklu çatışma yaşamasına rağmen Türkiye'de terör konusunda uzman olan Batı'lı standartlarda herhangi bir köşe yazarını görmezsiniz. Onun için öncelikle medyanın böyle bir yapısal sorunu olduğunu düşünüyorum ve meselelere bu yapısal sorun çerçevesinde bakıyorlar. Tabii ki toplumun haber alma özgürlüğü var ve toplum bu ülkede terör gerçekleşiyorsa bundan haberdar olmalı ama bunun topluma nasıl iletileceği, burada medya eğer terörizm konusunda bilgi sahibi olursa daha sağlıklı bir şekilde iletme imkânına sahip olur yani haber alma özgürlüğü terör örgütünün propaganda sürecine dönüşmeyecek şekilde kullanılmalı. Toplum hem olanı öğrenmeli ayrıntılı olarak hem de bu olan terör örgütlerinin eylemlerinin propagandasına dönüştürülmemeli. Ne yazık ki burada zaman zaman medyanın böyle bir tuzağa, bilmeden genellikle de düştüğünü görüyoruz.

Çok iyi hatırlıyorum, bir televizyon programına bir bombalı saldırıdan sonra davet edildim ve o televizyon programının reklamı yapıldı, benzin bidonları havaya uçuruluyor, tekrar ve tekrar ve tekrar görüntülerde. O zaman, değerli de bir yapımcı, dedim ki: Bakın, siz örgütün 1 bombasını 100 bombaya çeviriyorsunuz ve küçük bir yerde patlayan bir bombayı herkesin evinin içine sokuyorsunuz. Bunu bilerek mi yapıyor? Bilmediği için yapıyor.

Ben, bundan dolayı birkaç seneden bu yana Hükûmete bu konuda değişik medya araçlarını kullanarak çağrıda bulundum. Muhakkak medyayla sağlıklı bir iletişim kurulmalı burada güvenlik bürokrasisi ve Hükûmet ama bu, tekrar ediyorum, yani sanki hiçbir şey yok, terör de olmuyor şeklinde haber verme ve haber alma hakkını vatandaşın ve medyanın da engelleyici bir boyuta dönüşmemeli. Keza, bu konuştuğumuz konu çerçevesinde de büyük bir öneme sahip medya.

“17 bin, 17 bin...” diye tekrarlanıyor. Ben bu Mecliste, yine bu komisyonun eskiden üyesi olmuş bir sayın milletvekiliyle, bir televizyon programında tartıştım ve dedi ki: “17 bin rakamı doğrudur Ümit Bey.” Eğer 17 bin rakamı doğruysa ben dedim Türk halkından özür dileyeceğim, lütfen siz bu rakamı getirin. “Sizin bilmediğiniz şeyler var bende.” dedi. “Ben bu komisyonun üyeliğini ve yöneticiliğini yaptım.” dedi. Dedim ki: Sizin komisyonunun bütün belgeleri bende var ve onun üzerine moderatör araya girdi ve dedi ki: “Sizin ikinizi bir ay sonra programa davet ediyorum, kimin kimden özür dileyeceği meydana çıksın.” Bir ay sonra televizyon programına gittik, ben, buraya getirdiğim

listeleri getirdim ve bunlar, dediğim gibi, Meclis, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının listeleriydi, beyefendi getiremedi.

Şimdi, burada bir milletvekilinden bahsediyoruz hem de bu komisyonda üyelik yapmış bir milletvekilinden bahsediyoruz. Yani sadece medyada mı sorun? Eğer meseleyi politik... Yani meseleyi bir hukuki mesele olarak ele almak var ve eğer adalet mülkün temeliyse bir tane faili meçhul olmamalı. Bu hepimiz için geçerli ama bu bir ideolojik, politik ajitasyona dönüştüğünde o zaman hukukun gerçekleşmesi de engelleniyor.

Diyebilirsiniz ki: Ümit Bey daha fazlası var. Bakın, ben de ön söze şunu yazdım: Biz burada bu rakamı bulduk ama bunun yüzde 100 doğru olduğundan emin değiliz ama devletin kaynaklarındakiler bunlar. Bunun dışında varsa belge ve bilgi lütfen şu e-postaya bildirin ki biz bundan sonraki çalışmalarımızda onları da değerlendirebilelim.

Şimdi, merakla sayın vekilin çalışmasını bekliyorum ama bu iş rakamlardan kurtarılmalı, havada uçuşan ve dosyalara dönüşmeli ki adli takibi yapılabilsin ve mesele bir hukuk meselesi olarak halledilebilsin. Böyle sağlıklı bir hukuk zeminine oturtulduktan sonra bunu siyaset sahnesinde kullanmak isteyenler kullansınlar ama hukuktan bağımsız bir siyaset gerçek faili meçhullere yapılmış bir haksızlık bence.

Bu çerçevede birinci soruya dönersek “Yani burada bir dış destek var mı?” Tabii ki bir dış destek başından beri ne yazık ki var ama bu dış desteğin Türkiye’de olmayan iç dinamiklere oynadığını söylemek de mümkün değil. Türkiye’de bazı iç dinamikler var, bu iç dinamikler, dış desteği buldukları zaman veya arayıp da buldukları zaman –ki genellikle aramalarına da çok gerek yok- bu ikisinin kesişmesi Türkiye’de şu anda yaşadığımız sorunu ortaya çıkartıyor ama şu hususun da altını çizmek isterim: Biz, dünyada tek başımıza değiliz etnik sorun ve etnik sorunun ortaya çıkartmış olduğu terör zemininde. Yani dünyanın birçok ülkesinde hâlen bir etnik çatışma yaşanıyor ve terör de yaşanıyor. Türkiye’deki, henüz, etnik çatışma, Allah’a şükür, denilebilecek ölçülere varmış değil çünkü hâlâ devletle bir örgüt arasında gerçekleşiyor çatışma ama bu, böyle devam ederse daha ne kadar Anadolu’nun sağduyusu hâkim olmaya devam eder, benim şüphelerim var. Onun için mümkün olduğundan en büyük hızla bir sonuca ulaşmak gerekiyor burada da.

BAŞKAN – Buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim. Ümit Hocam, öncelikle bize bilgi için geldiğiniz ve bilgi verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Şimdi, benim tabii birçok sorum var, tek tek isterseniz, hepsini birden sormayayım. Bunların birçoğu belki tarafınızdan incelenmemiş de olabilir ama kafama takılan bir husus var, o da “Rakamlara boğulmayalım.” deniyor ama önce rakamların belirlenmesi lazım ki ondan sonra ne yapılacaksa ona

göre değerlendirilmesi gerekir çünkü bilinmeden yapılacak bir çalışmanın bir anlamı da kalmayacaktır.

Şimdi, bu mesela kayıplar içerisinde, kayıp olarak nitelendiriliyor ama bunlar muhakkak ki ölmüş insan olarak da nitelendirilemez hepsi. Yani kayıptır bunlar...

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Kayıp diyoruz zaten.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – ...ama ölüp ölmedikleri belli değil hepsinin. Yani bir kısmı ölmüş olabilir ama bu kayıplar içerisinde bilinmeyen, mesela PKK'ya gitmiş ve onlarla birlikte olan ve tespit edilmemiş kişiler var mıdır?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Şimdi, Sayın Hocam, 795 rakamının içinde olabilir, bunu zaten söylüyoruz. Yani kayıp, öldü anlamına gelmiyor ama polise veya jandarmaya teslim olduktan sonra kaybolan 272 kişi var.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Anladım.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Bunları, diğerleri gibi, bunlar hâlâ yaşıyorlar, örgüte gittiler falan demek zor. Devlet sorumlu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – O polis gözetimindeyken kaybolanların siyasi nitelikli mi gözaltına alınmaları? Bu da şu bakımdan önemli, siyasi nitelikliyse tabii ki gerçekten şu olabilir: Bir defa polis gözetiminde nasıl serbest bırakıldığıнын kaydı, şusu, busu olması lazım, eğer gözetimden bırakılmışsa. Eğer bırakılmamışsa zaten tamamen vebal ve sorumluluk polis ve güvenlik güçlerine ait.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Kesinlikle, öyle gözüküyor burada.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Serbest bırakılmış olanlar varsa, ki onu ispat etmesi lazım polisin o zaman veya güvenlik güçlerinin ispat etmesi lazım, belki, eğer gerçekten serbest bırakılmışsa, bunlardan da işte, Avrupa'ya kaçmış olabilir, PKK'ya iltica etmiş olabilir, geçmiş olabilir.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Bize intikal eden dosyalarda yok.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Mesela bunların adresleri var mı? İletişime geçme imkânı olabiliyor mu? Çünkü bu kayıpların polis gözetiminde olup da polis “Biz serbest bıraktık.” derken bunların herhâlde bir adresleri, şusu, busu vardır, iletişim sağlama imkânı vardır belki. Böyle bir şeye rastladınız mı orada?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Şimdi, Hocam bu 272 kişi de hâlâ devletin kontrolünde gözüküyor. Yani onun için dosya böyle tekâmül etmiş ve Parlamento'ya da böyle ulaşmış, sıkıntılı bu. Bunu ispat etmek zorunda devlet.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Bunu şunun için söylemiştim: Serbest bırakıldığını iddia ediyorsa güvenlik güçleri o zaman bu kişilerin gerçekten ne olduklarını araştırma –bizim açımızdan soruyorum, sizin açınızdan değil- onların araştırılması, iletişime geçilmesi yolunda bir çaba

gösterebilirdik diye düşündüm. Yani gerçekten hangi oranda neler oldu, güvenlik güçlerinin gözetimindeyken neler yaşadılar, yaşamadılar? Bunları biz biraz merak ediyoruz tabii, bizim de çalışma konumuzun içerisine giriyor herhâlde.

BAŞKAN – Bu komisyon kurulmuştu geçmiş yıllarda faili meçhullere ilişkin. Siz o çalışmaya atıf yapıyorsunuz değil mi?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet, ona atıf yapıyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Şimdi, bir de 17 bin faili meçhul olarak nitelendirilenlerin içerisinde işte PKK kayıpları da yer alıyor mu acaba? Çünkü PKK'nın bu türden açıklaması onlar tarafından yapıldığına göre kendilerinin kayıplarını da kim tarafından öldürüldüğü bilinmediği için bunu da faili meçhul olarak nitelendirebilirler mi?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Şöyle, bu 17 bin rakamı yine Meclisteki bir dinlemede ortaya atılmış ilk kez...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Bir toplantıda, buna biz tabii şahit olduk.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – ...ve oradan bu rakam üremiş. Aynı dönemde PKK'nın dağdaki kayıplarının 17 bine yaklaştığı biliniyor. Bundan dolayı bu zannınızın ben doğru olduğunu düşünüyorum ve daha sonra da bakılmış ki bu iyi bir politik ajitasyon aracı, onun üzerinde durulmuş. Peki, faili meçhullerin yoğun olduğu dönem hangi dönem? 1992, 93, 95, 96 dönemi. Burada kaç gün olduğu belli. 17 bine bunu böldüğünüz zaman aşağı yukarı günde 37 kişinin falan öldürülmesi gerekiyor.

Öte yandan, Türkiye'de terör sürecinde hayatını kaybeden sivillerin sayısı belli, dosyaları var, askerlerin ve polislerin sayısı belli, korucuların sayısı belli ve terör örgütü mensuplarının sayısı da belli ve bunların da büyük bir bölümünün isimleri de var devlette. Şimdi, bu rakamın aşağı yukarı 40 bin civarında olduğunu biliyoruz, hepsini üst üste koyduğunuz zaman. 17 bin rakamı bunun hiçbir yerine sığmıyor faili meçhul olarak. Onun için bu 17 bin rakamının, tekrar ediyorum, Adalet Bakanı tarafından ortadan kaldırılması gerekiyor. Yani bu Adalet Bakanının görevi ama şu ana kadar bu görev yerine getirilmedi. Elleri ne kadar dosya olduğunu biliyorlar: Eğer burada, Meclise yolladıklarının dışında dosya varsa Adalet Bakanlığında, zannetmiyorum, o zaman Adalet Bakanı çıkacak, diyecek ki: Bizim elimizdeki dosyalar bunlardır, İçişleri Bakanı da bunu teyit edecek. O zaman biz de bileceğiz ne kadar olduğunu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Bir husus daha var, burada da, tabii, bu belki sizin elinizde olmayabilir. Şimdi, PKK bağlantılı Türkiye'deki kayıpların toplamı. Şimdi, siz “1.839 cinayet” dediniz, “1.500 küsuru PKK tarafından.” dediniz. Bunlar faili meçhul şeklinde mi, yoksa yani PKK bağlantılı sivil kayıpların toplamı değil herhâlde bu?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Şimdi, şöyle Hocam, bunlar faili meçhul cinayetler ama faili meçhul olmakla birlikte kişi bazında faili meçhul olduğu biliniyor ama hangi örgütün yaptığı biliniyor çünkü devlet, bazen -bunu, bu kitabı yazarken gördüm- bir köy basılıyor katliam yapılıyor, bu köyü basıp katliam yapanların kim olduğunu biliyor veya işte Diyarbakır’da Koşuyolu bombası var, ondan sonra, yakalanmışlar. Devlet biliyor kim olduğunu ama bazılarını da bilmiyor, örgütün yaptığını biliyor ama. Rakamlar şöyle: Mesela İlim ve Menzil gruplarının 8 cinayeti var, faili meçhul, İBDA-C’nin 1, İslami cihat örgütünün 2, İslami hareket örgütünün 1, Dev-Sol’un 46, DHKPC’nin 33, bu aslında aynı örgüt ama zaman içerisinde isim değiştirmiş, değişik dönemlerdeki cinayetleri, Hizbullah 53, PKK 1.535, TİKKO 75, THKPC 10, Radikal İslami grup 59, 1.839 rakamı çıkıyor karşımıza. Yani bunlar örgütler tarafından işlenmiş ama örgüt içinde kimin işlediği belli olmayan cinayetler.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Bir de tam tersine güvenlik güçleri kayıplarıyla ilgili PKK’lılar tarafından yapılan veya işte diyelim ki Hizbullah tarafından yapılan birtakım kayıplarla ilgili bilgi var mı bir de?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Biz onu çalışmadık, bir defa, başında da söyledim, elinde silah olan şahsa yönelik bir cinayet, cinayettir ama faili...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Ama çatışma.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet, çatışma ortamında gerçekleşmiştir.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ben teşekkür ederim Ümit Özdağ buraya gelip bize bilgi verdiği için. Kitabından da doğrusu edinmek isterim, elindeki kitabı istemiyorum da o kitaba bakacağım, onu söylemek istiyorum.

Şimdi, bence bu çalışma önemli çünkü en azından ortada dolaşan rakamı abartılı bulsa bile, yaşam ve güvenlikleri kamuya emanet edilmiş ya da kamu güvencesi altında olması gereken pek çok yurttaşımızın faili meçhul bir biçimde, özellikle emniyet güçlerinin gözetim ve denetiminde iken veya o süreçte ortadan kaldırılmış olduğunu teyit ediyor. Bu açıdan bence komisyonumuzun tam da görevi budur çünkü biz İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak insan hakları mücadelesi, tartışması bağlamında esasen bireyin devlet tarafından ihlal edilen hakları ile meşgulüz, olmalıyız. Dolayısıyla bu kişilerin sayısı 1 de olsa, 17 bin 1 de olsa bizim işimiz budur. Dolayısıyla biz bu meseleyi, bu açıdan bir sonuca ulaştırmak zorundayız.

Ben, tartışmalarda daha çok şöyle bir yön görüyorum, yani bu 17 bin rakamının uydurma olduğu ve işte, dolayısıyla biz esas ilgimizi buna yöneltmiş gibiyiz. Ben bir kere dikkatimizi buradan hakikate çevirelim derim, hakikat neyse abartı bir kenara kalsın ama hakikat olanla uğraşacak mıyız esas mesele bu?

Şimdi, bu rakamların, ben, çoğu kez, Adalet Bakanlığının verdiği sayıların doğru dürüst tasnif edilmeden, bir kritere göre derecelendirmeden ve bir zaman ölçütü kullanılmadan kamuoyuna boca edilmesinden kaynaklandığını düşünüyorum. Ben de Ümit Özdağ gibi kabul ediyorum ki Türkiye'deki faili meçhul cinayet kurbanlarının sayısı 17 bin değildir. Bu aşağı yukarı, şöyle bir bu rakamı gözümüzün önüne getirelim, bu, yirmi yılda da, otuz yılda da olmuş olsa, yaklaşık, yani her ailenin 5 kişiden oluştuğunu kabul etsek 50-60 bin nüfusu olan bir kasabanın bütün aile reislerinin ortadan kaldırıldığı anlamına gelir ki bunun Türkiye'de bir infilak yaratmadan gerçekleşmiş olması bana akla aykırı geliyor. Böyle olmaz, 17 bin kişi ortadan kalkınca onun sosyal sonuçları bu kadar pasif olmaz. O açıdan burada bir problem var ama ben siz konuşurken hızlıca BlackBerry'den İnternet'e girdim, mesela bir 17 bin rakamı buldum. 2002'de DGM'ler varken "8 DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'nda, çeşitli suçlardan dolayı işlem gören dosyaların yüzde 62,2'sini faili meçhuller oluşturdu. 2001'de işlem gören 17 bin 874 dosyadan 385'inin faili bulunurken, 324 dosya zaman aşımı nedeniyle ortadan kalktı, 17 bin 165 dosya ise bu yıla devredildi." diyor. Şimdi, bu Hürriyet gazetesinin hâlen İnternet'te bulunan bir haberi. Belli ki işte, bu 17.874 dosyadan 385'inin faili bulunduktan sonra geri kalan 17 bin 165 yıllar boyunca devrede ede bir 17 bin rakamı ortada var.

Şimdi, ben de kabul ediyorum ki "17 bin faili meçhul dosya." demek, adliye takibi, DGM takibinde olduğu hâlde "Faili bulunamamış dosya." demektir. Dolayısıyla bunun içerisinde, ne diyelim, bir yere bomba koyduğu için bir bina yıkılmıştır ve bombayı koyan bulunamamıştır veya bir cinayet işlenmiştir, cinayeti işleyen bulunamamıştır. DGM kapsamında ne varsa bunları içerir fakat genellikle bu tasvirlerde bunların çoğunun adam öldürmeyle sonuçlanmış olaylar olduğu da tekrar edildiği için ve ayrıntıya ulaşamadığı için, devletten istenen bilgileri edinmek ve toplamak her zaman o kadar kolay olmadığı için genel olarak medyada yaygın olarak dolaşan bilgi, politika alanına da yansıyor ve oradan da Meclis zeminlerine geliyor. O yüzden bence biz, tabii ki -bu görev kapsamımızda mıdır, değil midir?- bu faili meçhullerin gerçek sayısını ortaya çıkartalım ama Meclis İnsan Hakları Komisyonu ya da bununla görevli özel bir komisyon faili meçhullerle ilgili geçmişte bir büyük araştırma yaptı ve yanlış hatırlamıyorsam o tarihte 590 kadar faili meçhul cinayet tespit etmiş idi, bu Meclis belgesi ortadadır. Dolayısıyla bundan aşağı olmayacağını bir kere kabul etmemiz lazım ve faili meçhul sayısı buradaki gene verilen rakamlara yapılan bir kısa analize göre -İnternet'ten bakan bulabilir uzatmayacağım- 1999'da büyük bir hızla aşağıya düşüyor. İşte sonraki üç, dört yıl düşük seyirde kalıyor, sonra tekrar tırmanmaya başlıyor. Belli ki bu faili meçhullerin yasal olmayan yollardan güvenlik sağlama çabalarıyla ve buna karşı koyma, buna direnme çabalarıyla bir ilgisi var. Bence, bu, bunu ortaya çıkarır. O nedenle bence bizim komisyonumuz herhangi bir ayırım gözetmeksizin ister PKK veya başka bir silahlı devrimci örgüt tarafından isterse devletin yasal ya da yasal olmayan birimleri... Mesela JİTEM devletin yasal bir birimi midir? Sorarsanız, Jandarma

Komutanlığı diyor ki: “Bizde JİTEM yok.” ama bütün Türkiye biliyor ki “JİTEM” diye bir şey var. Dolayısıyla devletin de geçmişte yasal olmayan yollardan silahlı güç kullandığı ve bunların icraatlarının büyük bir bölümünün ölümle sonuçlandığı da ortada iken o zaman bizim önümüze tarif edilmesi gereken bir iş koymamız gerekir. Biz, gerçek faili meçhul sayılarına mı ulaşmak isteriz? Biz, ayrımsız bütün yaşam hakkı ihlalleriyle mi ilgilenmek mecburiyetindeyiz veya bizim komisyonumuzun görevi, özellikle Türkiye’de süregiden silahlı çatışma bağlamında ortaya çıkan yaşam hakkı ihlallerini kayıp ve ölümleri ortaya çıkartmak mıdır? Ben doğrusu, görevimizi tanımlarsak o zaman Ümit Bey’in verdiği bilgilerin önemlice bir bölümünün bizim alanımıza girdiği, bir başka önemlice bir bölümünün de aslında bu bilgilerin tasnif ve sunumu meselesinin de Adalet Bakanlığının alanına girdiğini görürüz çünkü Adalet Bakanlığının herhangi bir biçimde tasnif edilmeksizin ortaya attığı bilgilerin daha sonra, ne diyeyim, galatı meşru olarak bütün kamuoyunda tekrarlanmasından doğan sonuçlarda aslında bu tekrarı yapanlar birinci dereceden sorumlu sadece şöyle tutulabilirler: İncelemeden konuştukları için ama genel olarak bu bilgiye bakanlıklar ses çıkartmadığına göre, biz bu bilgiyi de o zaman sahi kabul ederken de o kadar yanlış yapmış olmayabiliriz diye düşünür insanlar. Ancak işte sorumluluk içerisinde sayma, ölçme, dökme ve bunlardan sonuç çıkartmakla sorumlu olanlar ancak bu sayılarla ciddi bir biçimde ilgileneceklerdir.

Ümit Bey’i bu, birinci dereceden ilgilendirmez, o çalışmasını yapmış ve bir sonuca varmış, o esasen bu sonuçlarla bir propaganda savaşı yürütüldüğünü ve bu propaganda savaşının da algıyı zayıflattığını düşünüyor ve buna dair çalışıyor, o, onun çalışması ama bizim çalışmamız tam ne olacak bütün bunlar karşısında? Bence, biz, buna belki de konuklarımız olmadan bir karar vermek zorundayız, bunu eklemek isterim.

Bu sunumdan sonra önümüze çıkan şey, Ümit Bey’in verdiği rakamların içerisinde hiç değilse 560 tane vakanın doğrudan doğruya devletin güvenlik güçleriyle ilişkili olduğu, dolayısıyla bizim İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak bireyin hakları, bireyin devlet karşısındaki hakları bakımından bu vakalarla birinci dereceden ilgili olduğumuz sonucuna ben varıyorum. Diğerleriyle çeşitli başka bağlamlarda ilgilimiz, siyaseten, tarihen ya da ne diyelim, hukuken ilgilimiz ama ben komisyon bu açıdan kendi ilgi alanını tanımlamalı ve sınırlamalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Müsaade ederseniz Ertuğrul Bey’in değinmesine de cevaben ve değerlendirerek bir açıklama yapmak isterim.

İstiklal Savaşı tarihini okurken beni etkileyen bir husus olmuştu. İsmet Paşa Batı Cephesi komutanlığına yeni atandığı dönemde Batı Cephesinde bir gerilla savaşı sürüyor ve çeteciler değişik köyleri, kasabaları basıyorlar ve Yunanlılarla iş birliği yaptıklarını düşündükleri kişileri asıyorlar hem de yargısız asıyorlar. İsmet Paşa, bunun üzerine önce mektup yazıyor ve asılanların sayısını istiyor.

Asılanların sayısını alıyor, sonra asılanların yargılanarak asılmasını istiyor. Asılanları yargılanarak asıyorlar, daha sonra da çetelerin elinden bu yetkiyi alıyor. Zaman içinde bir kontrol sağlama mekanizması.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Pardon, çetecilerin yetkisi mi var da yetkiyi alıyor?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Yetkisi yok tabii, iç savaş yapılıyor, yani bir şey var.

İHSAN ŞENER (Ordu) – “Yetkiyi alıyor.” dediniz de..

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Yani “Bundan sonra asamazsınız.” diyor. Onlar yetkiyi kendileri almışlar yavaş yavaş otorite sağlanıyor.

BAŞKAN – Fiilî bir durum.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Fiilî bir durum var, evet çünkü İsmet Paşa çetecilerden farklı olarak bir devlet geleneğinin temsilcisi. Bir İstiklal Harbi verirken bile eğer hukukun bu kadar yaşama geçmesi konusunda hassas davranılmışsa 1980’lerde veya 90’larda teröre karşı bir mücadele verilirken aynı hassasiyetin gösterilmesi gerektiğine inanıyorum ben. Yani kimse kendisini hem asker, polis ama aynı zamanda savcı, hâkim ve cellat olarak göremez ve böyle hareket edemez. Burada niyeti ne olursa olsun, insanların görevleri farklıdır ve teröre karşı mücadelenin de hukuk kapsamında yürütülmesi gerekiyor ve teröre karşı mücadeleyi güçlü kılan da esasen ancak hukuk kapsamında yürütülmesi oluyor. Bundan dolayı bu çalışmayı yaptım. Bu rakam 17 bin rakamı hukukun uygulanmasını imkânsız hâle getiriyor Ertuğrul Bey çünkü işi bir tam anlamıyla fantezi alanına itiyor ve ortadaki gerçek rakamlar ve gerçek dosyaların üzerine yoğunlaşmayı engelliyor. Benim bu rakamlarım AMNESTY International’ın doğruladığı rakamlar. Yani AMNESTY International, devletin vermediği şeyleri vermiş, bazı cinayetleri vermiş, onları da kattığım zaman ortaya çıkan rakam bu.

Dediniz ki: “560, kesin, devlete yazılan cinayet var.”

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Sizin verdikleriniz içinde.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Benim evet. Bence 560 devlete kesin yazılacak cinayet değil ama 272, şu kayıp var ya, gözaltındayken kayıp, onu kesinlikle yazabilirsiniz diye düşünüyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Onların da akıbeti meçhul, “yüzde 100 cinayet” diyemiyoruz.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Diyemiyoruz, hukuken diyemiyoruz ama..

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Aksi söylenmediğine göre öyle kabul ediyoruz.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – ...burada ceset yok ortada. Öbüründe ise bu 568’in 568’inin de siyasi olduğunu bilemiyoruz, bunun içinde, ifade ettiğim gibi, Edirne’de var, Sinop’ta var, batı illerinde var, İstanbul’da epeyce var ama önemli bir bölümünün Şırnak’ta ve Diyarbakır’da olduğunu görüyoruz, bunların üzerinde ayrıca yoğunlaşıyor.

Bu arada bir şeyi merak ettim, peki, başka ülkelerde durum nasıl? Yani kriminoloji bilimi ilerledikçe faili meçhul cinayetlerin azalması gerekiyor. İlginç bir şey, efendim, bakın, hayrete düşürdü, 1985-2008 arasında Amerika Birleşik Devletlerinde faili meçhul kalmış cinayet sayısı 185 bin.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – 185 bin Amerika’da?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet, Amerika’da kaynakla. 1985-2008 arası, kaynağını verdim, bu kaynağı kontrol edebilirsiniz. Bu çalışmayı Sayın Başkana takdim edeceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - 11 Eylül’den sonra.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Hayır “85” diyor.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – 85’ten efendim, 1985’ten 2008’e kadar olan...

BAŞKAN – 185 Bin...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Yirmi altı yıl içerisinde.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet, yirmi altı yıl içerisinde.

Mesela, yine, bir Amerikalı tarafından yazılmış bir çalışma.

BAŞKAN - Günde 15-20 cinayet demektir Ümit Bey.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Amerika’da zaten normal rakam, daha fazla Amerika’da rakam.

BAŞKAN – Ama faili meçhulden bahsediyoruz, yani cinayet...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Polis devleti orası.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Yani Amerika Birleşik Devletlerinde sanıyorum altı dakikada 1 cinayet var.

BAŞKAN - Faili meçhul?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hayır, faili meçhul, meçhul ve kaynak hepsi birden.

BAŞKAN – “Toplamı 185 bin.” diyorsunuz.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hayır, burada faili meçhul 185 bin efendim. Eğer altı dakikada 1 şey yaparsanız cinayet daha fazla.

BAŞKAN – Faili belli olan o zaman daha fazla değil midir?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Daha fazla, tabii, bir de yakalananlar var ama yakalanmayanların rakamını böyle veriyorlar efendim.

Her yıl 6 bin kişinin cinayetten yakasını sıyırdığı söyleniyor, faili meçhul kalıyormuş. Benim, mesela komisyona önermek istediğim bir şey var. Ben elde edemedim bunu ama komisyonunuz elde edebilir. Londra’da faili meçhul sayısı yılda nedir, Washington’da nedir, Moskova’da nedir? Büyükelçiliklerimiz kanallarıyla bunlar araştırılabilir ve bir kıyaslama yapma imkânı da ortaya çıkar. Ben bunun şu anlamda faydalı olacağını düşünüyorum: Tabii ki Türkiye’de de bir tane faili meçhul

cinayet olmaması gerekiyor ama diğer ülkelerde, Avrupa Birliği ülkeleri dâhil olmak üzere elde edeceğimiz bu veriler Türkiye'yle de bir kıyas yapma imkânı verecektir.

BAŞKAN – Buyurun Oya Hanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Özdağ, bir televizyon programından bahsettiniz. Bir milletvekilinin ısrarla 17 bin rakamını tekrarladığını söylediniz. Şimdi, bu 17 bin rakamı, -ben yeni bir vekilim, altı aydır, resmen de iki üç aydır çalışıyoruz, 1 Ekimden itibaren- bir partinin vekilleri tarafından her kürsüye çıktıklarında tekrarlanıyor. Özellikle bu dezenformasyona mahal veriliyor ki halkta öyle bir algı yaratmak için. Ama istisnasız her kürsüye çıktıklarında ben 17 bin rakamını dinliyorum. Bu, bir.

Şimdi, Koşuyolu bombası dediniz, biliniyor, yargılandı. Burada da çok enteresan bir şey var, ben, örgütle ilgili açıklayacağım. 12 Eylül 2006 yılında Koşuyolu bombası patladı, 7'si çocuk 11 kişi vefat etti burada. Şimdi, örgüt 2009 Mart ayında da bombacı yakalandı. Örgüt, bu iki üç yıl boyunca her bulunduğu platformda bu olayı eleştirdi ve hatta Koşuyolu diye bir park vardır orada, o parka bir yaşam anıtı dikti.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – “Devlet yaptı.” dedi.

OYA ERONAT (Devamla) – “Devlet yaptı.” dedi. Aynen öyle ve onlara yakın belediye başkanı ve vekiller, onların vekilleri, her sene o tarihte oraya gidip örgüt propagandası yaptılar, devlet yapılmış şeklinde. Mart 2009'da katil yakalandıktan sonra bile gene aynı şekilde, aynı ritüeli tekrarlıyorlar. Gene o çocukların annelerini alıyorlar, yani insanları o kadar kandırıyorlar ki o annelerle birlikte bu olayın devlet tarafından yapıldığını ısrarla vurgulamaya devam ediyorlar. Sanki gene faili meçhul kalmış gibi bu eyleme devam ediyorlar. Bu, bu şekilde. Şimdi, örgütün burada bir çalışması var. Bir olayda yakalandığı zaman ya özür diliyor sanki cam kırmış gibi, ölenler insan değilmiş gibi ya da inkâr ediyor veya hiç üstlenmiyor, yani hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam ediyor. Şimdi, bir kitabınızdan alıntılar yapacağım size. Daha önce “Doğu Raporu” diye bir kitabınız vardı. Ben onu okudum. Şimdi, burada diyorsunuz ki kitapta, Zazaların asimile edilip edilmediği konusunda bazı yazılarınız var. Şimdi, güneydoğuda ben bir Diyarbakırlı olarak -Hüseyin Bey de bilir, kendisi Tuncelili- “Kürt'üm” diyen ve Kürtçe konuşan insanlar Zazaca bilmez ama Zazaların büyük çoğunluğu Kürtçe öğrenmek zorunda kalıyor. Bu insanlara siz Zaza değilsiniz, Kürt'ünüz diye sürekli baskı yapılıyor. Acaba sizce Zazalar güneydoğuda Kürtler tarafından asimile ediliyor mu? Bu soruyu sordum.

Bir de bir anlatımınız bende sıkıntı yarattı. Dediniz ki: “Anadolu'nun sağduyusu daha ne kadar devam eder acaba?” Şimdi, bu konuda size hiç katılmıyorum. Bugün BDP yüzde 5 ile 6 arasında bir oy almak durumundadır, hem yerel seçimlerde yüzde 5,07, 2011 genel seçimlerinde yüzde 6,5 ki bu yüzde 6,5'un Emek Bloğuyla alınmış oylar olduğunu biliyoruz. Ki yüzde 1 her zaman Komünist

Partinin oyu vardır. Biz bunu yüzde 5-5,5 civarında dersek bu da Türkiye'deki kendini Kürt gören nüfusa oranlarsak dörtte 1'e tekabül eder. Bu da Kürtlerin yüzde 75'inin BDP'yi, PKK'ya desteklemediğini bize gösterir. O zaman Anadolu halkı neden Kürtlere karşı veya Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesine karşı farklı baksın. O nedenle bu konuda size katılmıyorum. Zaten örgütün istediği bu. Yani örgüt istiyor ki Anadolu halkı böyle bir kalkışma yapsın ve ayrımcılık olsun, ülke bölünsün. Bu düşüncenizi neye dayanarak yapıyorsunuz? Bugün örgütü güneydoğuda destekleyen tam olarak üç tane il görünüyor ki onlar da alınan oylar da şaibelidir. Güneydoğuyu sadece üç ilden mi görüyorsunuz? Bu da örgütün sadece üstün, yüksek oy aldığı Diyarbakır, Şırnak ve Hakkâri illeri vardır. Benim önümde bir harita var. Alınan oyları çıkartmışım. Bakın, Van fifty-fifty, Mardin fifty-fifty, Urfa tamamen örgüte yakın olmayan oylarla dolu, Adıyaman öyle, Malatya öyle, Elazığ öyle, Bingöl öyle. Tunceli gene son 2011 seçiminde gösterdi ki onlara oy vermiyor. Şimdi, zaten ben bu olayın Güneydoğu ve Doğu Anadolu diye algılanmasına da karşıyım. Sadece üç ilden mi ibarettir Kürt halkı? Buralarda her tarafta Kürt yaşıyor ama demek ki Kürtler Anadolu halkıyla beraber yaşıyor, kan karışmış. "Anadolu halkının sağduyusu daha ne kadar sürecek?" derken neyi kastettiniz? Bu konuda size katılmadığımı söylemek istedim. Teşekkür ediyorum.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Oya Hanım, ben bir şey söylemedim ki. Bana katılmadığınızı söylüyorsunuz.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Sayın Başkan, usul açısından bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Cevap versin Ümit Bey, ondan sonra.

Buyurun.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Yani, bu sizin söylediklerinizi ben yıllardan beri televizyonlarda söylüyorum. Aynen söylediğiniz şekilde söylüyorum hem de. Bu söylediklerinizin tamamının altına imza atarım ama burada kapalı bir mekânda olduğumuz için, bir bilim adamı olarak sizinle bir şüpheyi de paylaşmak istiyorum. Bu, bugünle ilgili bir şüphe değil ama şunu da yavaş yavaş görüyorum. Bir kente davet edildim batıda. O kentin önde gelen iş adamları bir yemek verdiler ve Türkiye'nin durumunu benle konuşmak istediler. Bu konulara geldi mesele. O iş adamlarının en zengin olanı diyelim ve lider görünümde olanı dedi ki: "Hocam, bırak Allah'ını seviyorsan, onlar ayrılmak istemiyor, biz ayrılmak istiyoruz artık." Şimdi, bunu şaşırtıcı görmemek lazım. Dediniz ya "Kürtler ayrılmak istemiyor." Ben de biliyorum Kürtlerin ayrılmak istemediğini ama PKK yıllar içerisinde bir yıpratmak yarattı ve Sovyetler Birliğini parçalayan nedir? Sovyetler Birliğini parçalayan Orta Asya'nın bağımsızlık isteğinin çok güçlü olması mıydı veya Kafkaslardaki halkların biz ayrılıyor diye Sovyetlerle, Ruslarla savaşmaya başlaması mıydı? Hayır. İmparatorluğu taşıyan Rus halkının çok yorulmuş olmasıydı. Dediler ki: "Biz taşımak istemiyoruz artık imparatorluğu." Şimdi, PKK'da Türkiye'ye karşı verdiği mücadelede terör eylemleriyle Türk ordusunu yenemeyeceğini

biliyor ve şiddetle Türkiye'yi bir bölünmeye dayatarak kabul ettiremeyeceğini de biliyor ama PKK terörünün bu tür bütün terör süreçlerinde olduğu gibi, düşük yoğunluklu çatışmalarda olduğu gibi hedefi iradeyi kırmaktır, yani bitirme savaşı deniliyor buna, tüketme savaşı deniliyor. Bir tüketme sonucunda, yeter artık ne olacaksa olsun, ne olacak ya, üç tane de vilayeti versek ne olacak diye bir kamuoyunun oluşmasını sağlamaktır. Bu henüz olmuş değil Türkiye'de ama on sene sonra ne olur böyle devam ederse? Bu konuda hepimizin kendimize soru sormamız gerekir.

Şimdi, ben sizin yaptığınız açıklamalara bir açıklama daha ekleyeyim. Çok bilinmiyor. Terörle mücadele sırasında, bakın, elinde silah ölen, şehit olan her 100 kişiden 22,3'ünün Kürt olduğunu veya Zaza olduğunu biliyorum. Bu çok önemli bir ortalamadır. Şimdi, bu batıda genellikle bilinmez ancak oturup... Ki bu rakamı ben buldum ama ilginçtir Türkiye'de bazı şeylerin rakamları bulunmuyor. Bakın bu çalışma, pusu ve katliamların kronolojisi. İlk önce Jandarma Genel Komutanlığına bir dilekçeyle başvurdum Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde. Dedim ki: "PKK'nın yapmış olduğu toplu katliamların listesini verin." Sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gittim, Emniyet Genel Müdürlüğünden rica ettim. Emniyet Genel Müdürlüğü de Terörle Mücadele Dairesine talimat verdi. Sonra Emniyet Genel Müdürlüğünden daire başkan yardımcısı geldi, bu arada Jandarma da kendi bilgilerini yollamıştı. Ne dedi biliyor musunuz bana? "Ya Ümit Bey, biz bunları bilmiyoruz, bizde yok bu kayıtlar." dedi. İnanılır gibi değil. Devlet içinde böyle bir kopukluk var bu konuda. Sonra ikisini aldım, birleştirdim ve Genelkurmay'a gittim. Genelkurmay Başkanlığına dilekçeyle başvurdum ve onlardan da aldım, hepsini çıkarttım. Nerede olmuş, nasıl olmuş, küçük olayları anlatarak şema hâline getirdim. Sonra bunun bir stratejisinin olması gerek. Yani Mardin'de ne kadar olmuş, Urfa'da ne kadar olmuş, Diyarbakır'da ne kadar olmuş, hangi ilçelerde olmuş? Çünkü Bilgi Üniversitesinde birkaç sene önce yapılan bir toplantıda İstanbul Terörle Mücadele Daire Başkanlığından bir öğrenci m, komiser söyledi: "Bir İngiliz çıkıyor tebliğinde diyor ki 'Ermeni olayları sırasında Ermenilerle çatışan köylere yönelik 1984, 85, 86'da PKK'nın yaptığı katliamlar bu köylere yönelik olarak yapıldı.'" Çok ilginç bir şey bu. Şimdi, biz bunu bilmiyoruz ama şunu sonradan birleştiriyoruz: PKK ilk Kuzey Irak'a yerleştiği zaman ASALA militanları da var PKK kamplarında. Demek ki burada Türkiye'ye yönelik, biraz önce hanımefendinin sorduğu o dış şey var ya o kadar değişik boyutlarda bir araya geliyor ki ve ortaya böyle bir sonuç çıkıyor. Sonra baktım, devlet kaç tane çocuğun PKK tarafından öldürüldüğünü araştırmamış hiç, kaç tane kadının öldürüldüğünü hiç araştırmamış. Bunları bir araya getirdiğinizde ortaya, tabii bir de saldırıların mantığı çıkıyor. Mesela neden Mardin? Çünkü kendilerinde içte "Botan" dedikleri bölgeye yönelik bir yol açmak istiyorlar ve o yol üzerindeki bütün direnç gösteren köyleri katletmişler, geçmişler.

Özetleyeyim, değerli vaktinizi de almamak açısından. Kesinlikle haklısınız. Ben şunu da iddia ediyorum. Eğer bakın, Hakkâri'de kaçakçılık konusunda, her türlü kaçakçılık konusunda

jandarma bütün engeli kaldırsın, polis bütün engeli kaldırsın ve kaçakçılarla iş birliği yapsın, ondan sonra kaçakçı bir parti kursun jandarma-polis partisi diye, en fazla oyu PKK değil, jandarma partisi alır. Çünkü bu işin ekonomik boyutu var. Van'ın köyleri, İran sınırındaki köyleri, bakıyorsunuz örgütü oy veriyor, iç taraftakiler AKP'ye oy veriyor. Mantığı ne? Mantığı şu efendim: Bu köylüler için kaçakçılık bir yaşam tarzı ve bu PKK'yla birlikte yapılıyor. Onun için, bu iki şehirde kaçakçılığın bitirilmesi, kontrol altına alınması, terörü ve siyasal süreci yeniden ne yapacaktır? Yapılandıracaktır. Hakkâri'yle ilgili ben dört seneden beri Hakkâri'de yeni bir Hakkâri ortaya çıkıyor, yeni bir Hakkâri ortaya çıkıyor diye Hükûmeti uyarıyorum. Bu sene bazı adımlar atmaya başladılar Hakkâri'ye yönelik. Dilerim olumlu sonuç alır.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çocuk ve kadın sayısını alabilir miyiz?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Tabii efendim. 392 tane çocuk katledilmiş. Kadın sayısı ise 371. Bunlar toplu katliamlarda. Bir ve ikincil cinayetleri araştırmadım. Bunun içerisinde olmadığını size ifade edebilirim.

Gelelim Zazalara yönelik bir asimilasyon var mı? Hiç şüphesiz var. Bakın, o raporu hazırlarken şöyle yaklaştık meseleye: Biz doktoruz. Doktor meseleye bakarken ya bu kanser, ben bu kanseri söylemeyeyim demez. Ne görüyorsak onu yazalım. Ne iyileştirme ne kötüleştirme. Durum ne, bunu bir koyalım ortaya ki ancak bir sosyal bilimci olarak anlarsak siyasetçi olarak da çözüm üretiriz. Doğrusu çalışma bizim beklediğimizden zemin daha olumlu çıktı ama bu sorun yok anlamına da gelmiyor. Yani bölgede bir de sorun var. Bu sorunun ne yapılması lazım? Halledilmesi lazım. Bunun sadece ekonomik önlemlerle halledilmesi söz konusu olamaz. Başka önlemlerin de alınması gerekiyor ama bir şeyi gördük bu sorunda. Aramadığımız bir şeydi bu bizim. Bu çalışmadan da çıktı. Evet, Zazalara yönelik sistemli bir asimilasyon çalışması var ama sadece Zazalara yönelik değil. Türkmenlere yönelik olarak da var bu şey. Mesela Erciş'te bir Türkmen, Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen'i "Ya biz de Türk'üz dediğinde ne Türk'üz ya bura hepimiz Kürt'üz." diyor. Yani bu çok yoğun bir asimilasyon süreci olarak aynı zamanda Araplara karşı var, Batman'da. "Hepimiz Kürt'üz" asimilasyonu. Bunu gördük. Tabii buna karşı en etkili tavır alanlar örgüt içinde olmalarına rağmen, yine bu çalışmadan çıkan Zazalar. Hatta çok ilginç bir şey. Tunceli'de bir su var, o suyun Diyarbakır'da satılmasına tepki olduğunu gördük, Zaza suyu diye. Bu çok garip bir şeydi. Sahadan çıkan bir şey.

BAŞKAN – Çok ilginç. Bu suyun adı nedir?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Alevi olayından dolayı da biraz o suya tepki. Zaza ve Alevi.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hâlbuki ben o suyu içiyorum. Çünkü evimin karşısında...

BAŞKAN – Bir dakika, anlamadım. Tunceli'den gelen suyun Diyarbakır'da satılmasına ilişkin tepki mi?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Tepki var.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Hocam, bu şişelenmiş bir su değil mi?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Şişelenmiş su, tabii tabii. Yani Naci Bey ile benim evimin karşısındaki market de aynı suyu satıyor ağırlıklı olarak. Ondan sonra su çok güzel, biz onu alıyoruz.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Adı nedir?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Neydi dağın adı?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Munzur.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Munzur suyu. Su da çok iyi.

BAŞKAN – İlginç. Bu tepkinin nedeni nedir, gözleminiz ne?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Tepkinin nedenini denekler şöyle ifade ediyorlar. Zaza kökenli denekler “Bu Zaza oluşu ve Alevi oluşu Diyarbakır’ daki tepkinin göstergesidir” diye ifade ediyorlar.

BAŞKAN – Su?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hocam, teşekkür ederiz...

BAŞKAN – Mahmut Bey, affedersiniz, yöntemle ilişkin Ertuğrul Bey bir söz istemişti, sonra size geçeyim, olmaz mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun Ertuğrul Bey.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Şimdi, ben usul için söz istedim. Ben, Oya Hanım’ ın bu şekilde konuşmaya devam etmemesi gerektiği konusunda Başkanlığınızın bir uyarısına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Çünkü birkaç nokta: Birincisi, Barış ve Demokrasi Partisi ile PKK arasında bir aidiyet, karşılıklı bağlılık ve aslında Diyarbakır’ daki Belediye Başkanımızın işte bir örgüt üyesi, buradakilerin öyle olduğu, vekillerin böyle olduğu. Şimdi, bütün bunlar eğer başka kaynaklarla doğrulanamıyorsa bir suç atfıdır,; daha ileri gidelim, iftira mesabesine girer. Böyle konuşmayalım. Ben onun partisi hakkında ve kendisi hakkında durmadan konuşabilirim burada. Bu, bizim işimizi görmez. O nedenle sizden rica ediyorum. Bunu bir kere yaptınız, o gün söz alamadım, almak da istemedim. Bir kere daha yaparsanız, ben, sizinle aynı masada oturup oturmayacağımdan emin değilim. Lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tercihiniz tabii.

BAŞKAN – Oya Hanım, lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Devamla) – Siz de bazı tercihlerde bulunmak zorunda kalabilirsiniz. O nedenle lütfen... Lütfen böyle yapmayın. Bilgiler hakkında konuşalım, kanaatler ifade edelim ama suçlamaya başlarsam ben de sizin kadar çok suçlayabilirim. Buranın konusu

olmadığı için bunları yapmıyoruz. Sizden söyleminize, lügatinize özen göstermenizi rica ediyorum. Bu, bir.

İkincisi, arkadaşlarımızın bu kimi rakamları telaffuz etmesi, tıpkı diğer bütün vekillerin telaffuz etmesi gibi, kamuoyunda, piyasada genel cari ortamda bunların dolaşıyor olmasıyla ilgilidir. Onlar da çok esaslı bir araştırmaya dayanmadan, genel kamuoyunun ortak kanaati ifade ediyorlar. Şimdi, bundan ötürü, işte bunda bir -ne diyelim- yeraltı çalışmasının işte destek unsuru falan filan gibi bütün bu niyetler de izafe edilemez. Ortak bilgi neyse bu paylaşılıyor. Denebilir ki bu o şeyin kusurudur. O konuşmayı yapan yeterli bilgi edinseydi. Ancak bu denebilir ama bunun dışında niyet izafesine başlanırsa ben de Hanımefendinin partisi, onun yöneticileri hakkında -ki burada başka milletvekilleri de var- aynı şeyleri söyleyebilirim. Buna özen gösterilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Cevap verebilir miyim.

BAŞKAN – Oya Hanım, bunun üzerine gitmeyelim. Lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yok, hayır.

BAŞKAN – Böyle bir usulde gitmeyelim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bu şekilde gitmeyeceğim. Kesinlikle ben bir partiyi veya insanları burada rencide etmek amacıyla konuşmuyorum ama şunu söyleyeyim. Ben bir Diyarbakırlıyım. Şimdi, Ertuğrul Bey, siz Mersin Milletvekilisiniz. Diyarbakır' da bulunmadınız.

BAŞKAN – Oya Hanım...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben yaşadıklarımı anlatmaya çalıştım.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Sizin hayat hikâyenizi hiç merak etmiyorum.

BAŞKAN – Oya Hanım, sizden rica ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Onlar sorarlar size. Sormadan anlatmayın lütfen.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Size mi danışacağım ne anlatacağımı.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Evet, birbirimize danışmamız lazım.

BAŞKAN – Oya Hanım, lütfen... Ertuğrul Bey, lütfen.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hocam, hoş geldiniz. Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, birinci sorum şuydu: 270 kişi devleti teslim olup hakikaten can güvenliğinden şüphelenilen insanlar. Bununla ilgili şikâyetler yapıldı. Ne aşamada? Bilmiyorum, bilginiz var mı, yok mu ama sizin bilginiz varsa onu öğrenmek isterim.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Maalesef yok, bilmiyorum.

MAHMUT TANAL (Devamla) – İkincisi, biraz önceki suyla ilgili sorun. Siverek'te de Zazalar var, Karacadağ suyu var. Karacadağ suyu gayet rahat her tarafta da satılıyor. Öyle Zaza, vesaire böyle bir ayırım yok.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Orada çıkmadı zaten.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Ama anlayamadım. Bu toplumda bu kadar...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yok, o başka sebepten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Şimdi, genelde Sünnilerin bazı kesimlerinde...

BAŞKAN – Hocam, söz vereyim isterseniz. Siz herhâlde bir katkı yapacaksınız.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Öyle yapalım.

BAŞKAN – Buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Genelde Sünnilerin bazı kesimlerinde Aleviler tarafından doldurulan suyun murdar olduğu şeklinde bir intiba doğuyor. Bu var, böyle bir şey var.

BAŞKAN – Suyun?

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Tabii tabii, su da dâhil. Herhangi başka bir şeyin de. Ondan kaynaklanan bir...

BAŞKAN – Çeşitli fanteziler olduğunu biliyoruz da...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Bakın, bunu ben bir tespit olarak söylüyorum.

BAŞKAN – Mütakabil, anladım.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Tespit olarak söylüyorum sadece.

BAŞKAN – Tabii, onu anlıyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Yani bundan dolayı, bundan kaynaklanan. Diyelim ki İstanbul'da, başka yerlerde ben gördüm, Munzur suyunu hiç kimse, hiçbir kesim bundan dolayı bu şekilde reddetmiyor. Ama, yani burada Zazalarla alakası yok onun. Zaza'dan dolayı yapmıyorlar o suyu. Tamamen Alevi anlamında yapıyor. Diyarbakır biraz daha bağnaz bu konuda.

BAŞKAN – Peki.

Birkaç cümle de izniniz olursa ben edeyim. Türkiye'nin kapalı döneminde yerel cemaat biçimi örgütlenmiş yapılar kendi iş birliktelikleri adına çok çeşitli fanteziler oluşturuyor, karşı olarak gördükleri kesimlere ilişkin açığa çıkmamış, nesnel bir zeminde mukayeseli analize tabi olmamış, esasen böyle bir arayışta o insanların gündeminde olmadığı bir atmosfer içinde böyle mütakabil fanteziler oluşturuluyor. Benim de çocukluğum, gençliğim Amasya Suluova'da geçmişti. Aleviler ve Sünniler vardı. Okuduğumuz okulda bizim Alevi arkadaşlarımız vardı. Biz tabii çocuk aklıyla karşılıklı bu fantezilerin neler olduğuna ilişkin fikir teatisinde bulunurduk ama Türkiye, bu sınırları

aşip bu işler kamusal tartışma alanının konusu hâline geldiğinde daha farklı bir atmosferde teşekkül ediyor.

Ümit Bey, ben...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Oraya geçmede, özür diliyorum.

Bence bu hadise kapitalist sistem filan, o kâr zihniyeti nedeniyle nasıl piyasayı ele geçirebilirim düşüncesi arkadaşlar.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Olabilir tabii.

BAŞKAN – Ama herkesin müşteri olması gerekmez mi?

İHSAN ŞENER (Ordu) – Irki ve dinî temeli yok bunun. Ekonomik.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Vallahi siz “ekonomik” deyin, ben aktif olarak araştırmadan gelmiş bir kişiyim. Türkiye’de öylesine büyük bir bağnazlık vardır ki bu konuda Aleviliğin ne demek olduğunu hiç bilmeyen insanlar var Türkiye’de ve dolayısıyla bunu parayla falan ölçemezsiniz. Çok öyle katıdırlar ve Alevinin kestiği yenmez, bilmem ne diye bugün hâlâ toplumumuzda geçerli böyle birtakım düşünceler vardır.

BAŞKAN – Bunlar önemli ölçüde bence ortadan kalktı.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yalnız aşıyor tabii. Çok önemli bir ölçüde aşıldı ama hâlâ var.

BAŞKAN – Biz, toplumsal, politik, insani hayatımızı aslında farkında olmadan önemli ölçüde güven üzerinde yürütürüz, inanma üzerine yürütürüz, karşılıklı birbirimize güvenme ve inanma sosyal ilişkilere büyük kolaylık getirir. Eğer sürekli bir şüphe ve birileri bize oyun yapacak, acaba yeni ne stratejiler geliştiriliyor, bunun altında ne var duygusu içerisinde ilişkilerimizi kurmaya başlarsak ilişki kuramayız. Örnek vereyim: Ümit Bey’i buraya konuşmacı olarak çağırdık. Biz şöyle bir kuşku içinde olsaydık, siz gerçekten Ümit Bey misiniz, biz çağırdık ama başka birisi mi geldi deseydik, siz kimliğinizi çıkarırdınız, biz kimliğinize bakardık, kimliğinizin sahte olduğunu da düşünebilirdik, ilişki kurmamız son derece zorlaşırdı. Gündelik hayat içerisindeki ilişkiler de toplumsal, politik, inanma, karşılıklı o güven duygusu, birtakım işlerin daha salimen yürümesini temin ediyor, insanların birbirlerini anlamaları için de bir zemin oluşturuyor. Şimdi, bu meselede de, Kürt meselesi, müthiş bir güvensizlik var, sürekli kim ne yapıyor ve bunun altından ne çıkacak şeklindeki bir algı olağan bir şekilde anlaşılması gereken konulara dair dahi insanları pozisyon almaya ve bunun altında ne var duygusu içerisinde, buradan bir propaganda, bir siyasal amaçsallık okumaya yönelik bir akılla davranmalarına sebep oluyor. Aslında konuştuğumuz her bir başlık böylesine bir güvensizlik konusu. Faili meçhuller de öyle. Bir tarafta 17 bin rakamı var, bir tarafta 1839 rakamı, bir tarafta 272 rakamı var. Şunu az çok konuya ilgi gösteren herkes bilir ki bu devletin esasen doğru dürüst istatistiği yok. Biz de mesela bu çalışmayı yaparken çeşitli birimlere yazı yazdık, bize doğru dürüst veri gelmiyor.

Yaşanan bir süreç var. O yaşanan sürece ilişkin devletin verisi, istatistiği yok. Ta Romalılar zamanında var istatistik, bizde yok. Elde her şeyden önce istatistiğin olmayışı, bu bilgileri saklamaktan, gizlemekten, paylaşmamaktan kaynaklanmıyor. Sistematik bir muhakeme biçimi galiba yani, iş görme biçimi, bürokrasinin bir hâli. Her şeyden önce istatistiki zemini yok. Siz de bu çalışmayı sürdürürken bazı verilere ulaşmakta zorlandınız. Biz çıkıp desek ki kardeşim doğru dürüst bu işin daha istatistiği yok, bundan da bir güvensizlik çıkarılabilecek bir ortam söz konusu. İstatistik niye tutulmuyor? Demek ki bunun arkasında da bir şey var. Kastım şu: Bu güvensizlik ortamı eğer ortadan kalkmaz ise bizim tartıştığımız her biri üzerinde anlaşacağımız bir konu olmaktan çıkıyor. Bütünüyle bizi merkezkaç taraflara doğru savuran başlıklar hâline dönüşüyor. Faili meçhullere ilişkin Meclis komisyonu da çalıştı, çıkan bir sonuç da var. Toplumda elde edilen bu sonuca, yürütülen hukuki zemindeki bu çalışmaya ilişkin bir ortak inanç teşekkül etmiş mi, etmemiş mi? Güvensizlik beraberinde aynı zamanda siyasal propagandaya yönelik çabaları da getiriyor. İnsanlar bunu propagandanın bir amacı olarak da okumak istiyorlar. Eğer ortada mücadele yürüttüğünü, farklı amaçları olduğunu düşünüyor ise o çevreler muhakkak elde verileri birer araç olarak göreceklidir. Onların hakikatine ilişkin bir çalışmadan ziyade varılacak ulvi amaç doğrultusunda kullanılması gereken unsurlar olarak telakki edeceklerdir. Dolayısıyla bizim galiba herkesin çok sık söylediği ve herhâlde üzerinde konuştuğumuz birkaç unsurdan birisi şu güven meselesi. Bu güven nasıl sağlanacak? İnsanlar bu konular tartışılır ve konuşulurken yapılan çalışmalara ilişkin akademik, nesnel, kriterlere dayalı eşitliklerin ötesinde bunlara dair bir güvensizliği ve arama çalışmasını anlarım ama söylenen ve yazılanların başka amaçların aracı olarak kullanıldığı duygusundan nasıl kurtulacaklar? Biz bu ortamı nasıl oluşturacağız?

Sosyal bilimlerde iki tür yöntem vardır tümdengelim ve tümevarım diye. Biz şimdi, tümevarım diyebileceğim bir yöntem üzerinde çok çeşitli bölümleri, başlıkları tartışmaya ve konuşmaya çalışıyoruz -toplum olarak yaptığımızı söylüyorum- ama bu güvensizlik ortamı içerisinde tartıştığımız her bir konu bizim tüme varmamızı engelliyor. Oysaki bir güvenlik atmosferini oluşturabilirsek -nasıl oluştururuz bilemiyorum, bunu konuşmak lazım- belki o zaman bütün bu olaylara bakışımızda daha birbirine yakın, daha birbirine paralel görüşler ortaya çıkabilir, insanlar daha güvenli bir şekilde söylenenlere ve yazılanlara bakabilirler. “Kürt meselesi” denildiğinde de mesafeli bakan insanların ilk söylediği hususlardan birisi güven meselesi.

Şimdi, biz, bir çalışma yapmak istiyoruz. Bizim Komisyonumuzun asıl çalışma alanı terörden kaynaklı yaşam hakkı ihlallerine ilişkin bir araştırma ama bunu sınırlamakta çok zorlanıyoruz. Niçin? Çünkü her şey birbiriyle ilişkili. Bu, doğrudan doğruya Kürt meselesiyle ilişkili, bu, terörle ilişkili, bu, her şey aynı kabın içine girdiği için her şeyle ilişkili. Biz de buradan kendi yolumuzu bulmaya çalışıyoruz.

Ümit Bey, bize, terörden kaynaklı yaşam hakkı ihlallerine ilişkin bu çalışmayı yapan Komisyona -bu topraklarda, bu esas çerçevesinde hayatını kaybetmiş herkese ulaşmaya, buradaki sosyal maliyeti ortaya koymaya çalışıyoruz- hem bu güven meselesini akılda tutarak hem de yapmış olduğumuz bu çalışma çerçevesinde tavsiyeniz ne olur?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Evet, şimdi, meseleyi bu çerçevede koyduğunuz zaman “terörden kaynaklı” şeklinde, bu aynı zamanda bu çalışma kapsamında ortaya konulan bütün terör örgütlerinin yapmış oldukları cinayetleri de kapsayacak bir yaklaşım içerisinde olduğunuzu gösteriyor. Aynı zamanda şehit edilen askerlerin, polislerin listelerinin de sizin tarafınızdan incelenmesini gerektiriyor. Keza, bu süreçte devlet güçleriyle çatışırken hayatların kaybeden PKK’lı ve diğer terörist örgütleri üyelerinin de listelerinin oluşturulması gibi bir sorunla karşı karşıya olduğunuzu gösteriyor. Yani bu bir faili meçhuller komisyonu değil, bu, 1984’ten bu yana, eğer 84’ten alırsak -çünkü ben bu çalışmada 1984-2004 arasını inceledim ama devletin elindeki kayıtlarda daha öncesi de var, çok fazla olmamakla birlikte- bu çok kapsamlı bir çalışma olur. Böyle bir çalışmaya gerek var mı? Kesinlikle gerek var. Peki, yüzde 100 sonuç alabilir mi? Hayır, ben devletin elinde de ifade ettiğiniz gibi yüzde 100 sonuç almaya uygun bir veri tabanının olmadığını biliyorum. Nasıl biliyorum? En azından şuradan biliyorum: Mesela 1992’ye kadar savaş cerideleri tutulurken diyelim ki çatışma olmuş PKK’yla, PKK’lı vurulmuş, yere düşmüş, arkadaşları almış götürmüşler, bu, askerî kayıtlara “ölü terörist” diye geçmiş. 1992’de demişler ki: “Bu, böyle olmuyor ancak vücudu ele geçerse teröristin biz onu ölü kapsamında değerlendirmeliyiz.” Şimdi, burada, ortaya farklı iki istatistik çıkıyor, bir 92 öncesi, bir de 92 sonrası istatistik.

İkincisi: Cesedi ele geçtiği zaman ismini biliyorsunuz, öbüründe bilmiyorsunuz. Muhtemelen sizin önünüze gelecek rakamlarda, 92 öncesi rakamlarda birçok sayı gelecek ama hepsinde isim de gelmeyecek ama yine de terörün Türkiye’ye gerçek maliyetinin, insani anlamdaki gerçek maliyetinin konulması anlamında böyle bir çalışmanın çok değerli olduğunu düşünüyorum. Yani bu muhakkak yapılmalı, böyle bir çalışma. Zor bir çalışma olur ama bitirilmecek bir çalışma değil.

Bu meseleye siyasi mülahazalar dışında -tekrar ediyorum- bir hukuk meselesi olarak bakarak yapmak gerekiyor. Böylece bilanço ortaya çıkar ama ne yazık ki bakın, Türkiye’nin bu süreçte harcamış olduğu parayla ilgili dahi öyle rakamlar verilebiliyor ki gerçeğe ilgisi olmayan. “300 milyar dolar harcandı...” Bu, gerçek değil yani, böyle bir para yoktu çünkü Türkiye’de harcayacak. “1 trilyon dolar...” Yani Türkiye’nin böyle bir parası olmadı hiçbir zaman harcayacak. Peki, gerçek rakam ne? Gerçek rakam, bence şu ana kadar yapılan bir tek bilimsel araştırma var, o da Başkent Üniversitesi İktisat Bölümü Başkanı Profesör Doktor Servet Mutlu’nun yaptığı çalışma, 1984-2005 arası tek tek bütün kayıtların incelenmesinden ortaya çıkan 75 milyar dolar. 2005 sonrasını dâhil edebilirsiniz. Yani

bunu şunun için söylüyorum: Gerçekten ortada hiç sağlıklı rakam yok. Bu sağlıklı rakamların çalışılıp ortaya çıkarılması konusunda bu Komisyona büyük görev düşüyor, dileyelim gerçekleşir.

BAŞKAN – Evet, bir gerçek rakam var, bir de rakamların anlamı tabii. Rakam tek başına bir şey ifade etmiyor, anlamı nedir?

Bir şey soracağım. Mesela askeriye çok çeşitli operasyonlar yapıyor, terörist grupları bastırıyor, ölümler yaşanıyor. Bunların hepsi aynı zamanda hukuka tabi oluyor mu, cumhuriyet savcılarını gidip bakıyorlar mı?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Büyük bir bölümünde baktığını duyuyorum ben ama...

BAŞKAN – Yani bu olaylara ilişkin dosya var mı?

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Benim incelediğim çerçevede yok. Ama mesela bugünlerde kendisiyle bir televizyon programı gerçekleştirdiğimiz için bu kitap üzerinde Fikri Sağlar Bey’le birkaç defa konuşma imkânı bulduk. Fikri Bey diyor ki: “Ümit Bey, burada bunlar doğru ama mesela...” Bir polis şefinin adını veriyor, “Biz bin operasyonda 4 bin kişi öldürdük.” demiş bir yerde polis şefi.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Mehmet Ağar...

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Herhâlde. “İşte, bunlar faili meçhul de olabilir.” Şimdi, bence onun faili meçhul olabilmesi için ortada isim olması lazım ve dosya olması lazım yani başka türlü sağlıklı bir zemine oturtamazsınız bunu. İsim ve dosya olmadan faili meçhul dememek lazım.

BAŞKAN – Buyurun İhsan Bey.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ümit Hocam, teşekkür ederim. Ben biraz geç kaldım, kusura bakmayın.

Şimdi, İttihat Terakki mantığıyla hareket eden devlet içinde, halk için halka rağmen hareket eden gruplar oldu. Siz az önce bir şey söylediniz, aslında çok önemliydi. Batı Cephesi Komutanı olduğunda İsmet İnönü çetecilerin bu kendilerince idam etme hakkını elinden aldı. Bu hakkı verdi demek ki yani verildi...

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Vermedi.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Verilmeyen hak alınmaz ki.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Hayır, o zaman şöyle, ifademi değiştireyim ben. Kendisi Batı Cephesi Komutanlığına atandığında mevcut durum olarak onu görüyor. Diyor ki: “Bu olmaz.” Bakın, bu çok önemli burada zan altında bırakmayayım İsmet Paşa’yı.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Tabii, tabii, evet.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Ben çünkü onu devlet düşüncesinin hukukla nasıl paralel gittiğini göstermek için verdim ama dönem batı cephesinin çok zayıf olduğu, çetecilerin de güçlü olduğu bir dönem. “Durdurun bunu” diyemiyor, adım adım gidiyor, sonunda...

İHSAN ŞENER (Devamla) – Şimdi, şöyle, batı cephesiyle ilgili başka şeyler de var, süreç içinde belki bunlar tartışılacak ama mesela Yunan tarihinde bir Ege Savaşı yok, bunu biliyor musunuz? Mesela Yunan tarihinde Ege’de Türklerle bir savaş yok ama bizim tarihimizin en önemli savaşlarından biri Yunanlılara karşı verilmiş olan savaştır. Biz Millî Güvenlik Akademisinde oralardaki şehitlikleri doluştık, bütün şehitlikler temsilî. Bunlar çok önemli. Bir şeye geliyorum, anlayış olarak bir yere gelmeye çalışıyorum. Burada yani Ankara Hükûmetinin meşruiyeti için bazı şeyler yapıldı süreç içinde. O zamanki İngiliz Sefirinin telgrafları var, kendi İngiltere’ye çektiği telgraflar. Bunlar bütünleştiği zaman başka tartışacağımız şeyler çıkıyor ama ben yine konumuzla ilgili olmak üzere şunu söylemek istiyorum.

Şimdi, az önce isim zikredildi, “bir polis şefi” denildi, karşılığı verildi. Bizim 1991 ile 96 arasında Türkiye genelinde batıda da doğuda da faili meçhul cinayetler oldu. Daha sonra nevezuhur 97’de Aczimendiler, sonra Hizbullah gibi birtakım örgütler ortaya çıktı. Bunlar kendiliğinden toplumun tepkisel hareketleri değildi ve bunlar devletin yine bazı organlarında gayrimeşru olarak örgütlenerek toplumu dehşete düşürmek amacıyla olaylar meydana geldi. Nerede şimdi bir sürü Aczimendi, sakallı adam vardı? Yok. Nerede Hizbullah her gün cinayet işleyen? Yok. Dolayısıyla bu İttihat Terakki algısı devlette şeffaf idareye geçtiği zaman ben öyle zannediyorum ki pek çok şeyin daha rahat istatistiği de tutulacak, olan olaylar çıplak şekliyle milletle paylaşılacak. Yani şeffaf devlet olduğumuzda biz bazı sorunları kendiliğinden ortadan kalktığını izleyebileceğiz. Kapalı devlet halka rağmen halk için hareket etmekten vazgeçerse biz pek çok cinayetin bu süreçten sonra işlenmeyeceğini göreceğiz ve gözleyeceğiz. Ben devletin şeffaf hareket ettiğinde şu anda tartıştığımız pek çok konunun tarih olacağı kanaatindeyim.

Dolayısıyla çok önemli o söylediğiniz ve mesela ben hem gezdim hem de fiilî olarak o tarihi - resmî demiyorum- bilen arkadaşlarınızdan birisiyim yani cumhuriyet dönemi tarihini. Dolayısıyla bunlar süreç içinde gerçekten ortaya çıktığında millet “Ha, böyle miymiş?” deyip rahatlayacak ve doğru zemin üzerinde yürümeye çalışacak. Yani niye şimdi faili meçhul cinayetler olmuyor mesela? Demek ki güç buldukları odaklar yavaş yavaş zayıfladı o gayrimeşru hareket eden unsurlar. Yok oldu demiyorum, vardır, her zaman olacaktır, bunlar olabilirler, olmasını meşru görmüyorum ama eğer devlet gücü kendisini sorgulanabilir, izlenebilir, hesap verebilir hâle getirirse bu tür şeylerin olmayacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Bir cevap vermem gerekiyor diye düşünüyorum.

Sanıyorum, sonunda geleceği yer sizin söylediğinizin altında İstiklal Savaşı diye bir savaşın da olmadığı.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yok, ben öyle bir şey demiyorum.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Bunu söyleyen bir eski ağır ceza reisini televizyonda dinlemiştim. “Aslında Yunan ordusunu denize de dökmedik çünkü dökülecek bir ordu da yoktu.” demişti. Ne olur bunları Sayın Milletvekili amatörlerle konuşun ama ben bir profesyonelim, mesleğimi de iyi bilirim ve Yunan Silahlı Kuvvetlerinin Ege Savaşı ve Anadolu seferiyle ilgili yazmış olduğu kapsamlı savaş ceridelerinin Türkçe tercümesi bende var. Dilerseniz bir gün beni çağırırsınız tekrar buraya, onunla da gelirim, onu da burada ortaya koyarım, size de bir fotokopisini veririm. Ondan dolayı Yunan ordusuyla ilgili yapmış olduğunuz tespit nereden öğrendiniz bilmiyorum ama tamamen yanlış bir tespit.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Tarih, bizi mi bakalım kimi haklı çıkaracak?

BAŞKAN – Yusuf Hocam buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Vallahi ben de hayretler içerisinde kaldığımı belirtmek istiyorum şimdi. Bizim zaten en büyük eksiğimiz Türkiye’de, az önce Ümit Bey’in verdiği şu rakamlar, istatistikleri bugüne kadar Türkiye’nin hiç yapmadığını da göz önüne alacak olursanız herkes araştırmadan birtakım konuları, hemen birtakım hükümler vermeye çalışıyor. Yani siz şehitlikleri dolaşmış olabilirsiniz ama o şehitliklerin sembolik olduğunu da görebilirsiniz ama Yunan ordusu Polatlı’ya yakın da hiç gelmedi diyebilirsiniz ama bunların hepsi birtakım kulaktan dolma duyumlardan ibaret olduğunu da söylemek isterim. Az önce Alevilerle ilgili söylediğim konu da böyle. İnsanlar gidip araştırmazlarsa gerçekten ne anlama geldiğini, neyin nasıl yapıldığını Türkiye’de bilmiyorlar. Kulaktan dolma bilgiler o kadar hâkim hâle geliyor ki toplum üzerinde, sanki gerçekmiş gibi hemen algılanmaya başlanıyor ve farklı bir boyut getiriliyor.

Biz, bakın, Yunanistan’la ilgili tarih kitaplarını inceledik Tarih Kurumundayken ben, Bulgaristan’la inceledik çünkü Türkiye’nin komşu devletlerle olan ilişkilerinde tarih çok önemli bir rol oynuyordu ve “resmî tarih” deniyor Türkiye’de ama o ülkelerdeki resmî tarihi bir görseniz şaşarsınız. Mesela Bulgarlar diyor ki: “İşte, Türklerle yaptığımız şu savaşlarda büyük başarı elde etmemize rağmen Bulgaristan’ı kaybettik.” Şimdi, Yunanlıların buraya çıkmadıkları tarihte nerede, hangi tarihte yazıyor ki? İnceledik, hepsi yazıyor, büyük başarı elde ettiklerini de yazıyor. Onları bir yana bırakın işte, hemen karşımızda Genelkurmay arşivi var, Genelkurmay arşivine gittiğinizde, öbür tarafta cumhuriyet arşivi var, bütün belgeleriyle, krokileriyle -ki çoğu yayınladı bunların- her şeyiyle Yunanlılarla çok ciddi savaş yapıldığı, kaç müfrezeden meydana geldiği, kaç askerden meydana geldiği, ne kadar tank bulunduğu, her şeyin kaydı var ve Yunan belgelerinde de var bunlar, İngiliz belgelerinde de var sadece bizde değil diğer arşivlerde de var.

Şimdi, bakın, bu türden söylentilerle hareket edecek olursak zaten şu içinde bulunduğumuz, araştırdığımız konuda da yanılığara düşeriz, öyle bir şey söylemeyelim lütfen. Yani burada önemli olan şey şudur: Belgelenmeyen hiçbir şeyi gerçek kabul etmemek gerekir. Şimdi, orada mezar yok ama, şehit yok ama oradaki şehitlerin nerede olduğunu biz çok iyi biliyoruz, zaten kefensiz yatan insanları da biliyoruz biz ama şurasını söyleyeyim: İşte, abartılmış birtakım kelimelerden, sözlerden de kaçalım ama kaçarken de bazı aslı olmayan konuları da gündeme getirmeyelim. Şimdi, İnönü'nün bu işi yaptığı söylenirken yani oradaki çetelerin. Şimdi, siz çetelerle ilgili bir araştırma yaptınız mı hiç, mesela Anadolu'da bu Millî Mücadele döneminde? Yapmadınız. Çetelerin gücü öylesine büyüktü ki yani daha doğrusu ilk Yunanlılara karşı çıkan düzenli ordu yoktu, düzenli ordu öncesinde çeteler mücadele etmiştir. Güneyde Fransızlarla mücadele edenler düzenli ordular değildi yine çetelerdi yani Adana'da, Antep'te, Maraş'ta mücadele edenler yine çetelerdi. Doğu Anadolu'da sadece düzenli bir ordu vardı Kazım Karabekir komutasında. Nitekim Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki şey 1917'den sonra Gürcülerle -Ruslarla savaşıyorduk, 1917'den sonra çekildi Ruslar- ve Ermenilerle yapılan savaşlarda başarıya ulaşıp Gümrü ve Kars anlaşmaları yapıldıktan sonra düzenli ordu batıya aktarılmıştır. O zamana kadar derme çatma orduyla mücadele edilmiştir. Onun için de Yunanlılar ta Polatlı yakınlarına kadar gelmiştir, o gördüğünüz tepelere kadar. Bunların hepsi hem Yunan arşivlerinde kayıtlı hem İngiliz arşivlerinde kayıtlı hem de Türkiye Cumhuriyeti arşivlerinde kayıtlıdır. Yani " Bu yok." diyemezsiniz, belgeleriyle, her şeyiyle, krokileriyle karşılıklı, çift taraflı yayınlanmıştır, tek taraflı da değil.

Yani bu çetelerin gücünü, burada, belki Ümit Bey şunu ifade ederken bir yanlış algılama buradan kaynaklanmıştır. Çeteler kendilerinde bu gücü görmüştür. Bakın, Erzurum Kongresi'nden önce Balıkesir'de bir kongre düzenlendiğini biliyor musunuz? Burada Mustafa Kemal yoktur. Orada ilk kongre, belki Türkiye'de Millî Mücadele'yle ilgili ilk kongre Balıkesir'de toplanmıştır. Balıkesir'den sonra kongre Erzurum'da toplanmıştır ve Mustafa Kemal'in yaptığı kongre daha şümüllü hâle geldiği için Balıkesir'deki güçler de öbürüne katılmıştır. Burada, artık işgal edilmiş bir ülke, padişah bayrakları indirmiş, teslim olmuş ve böyle bir ortamda çeteler kendinde yetki görüyorlar. İşte, ihanet edenler vesair diye çünkü çok büyük mücadeleler var. Çerkez Ethem meselesi var, başka meseleler var. Bunlar idam da edebiliyorlar, kendilerinde o meşruluğu görüyorlar. İnönü'yle birlikte oradaki hâkimiyet Ankara Hükûmeti tarafından sağlanmaya başlanınca çetelerin bu elindeki güç ortadan kalkmıştır. Meşru güçler geldikten sonra çetelerden birçoğu iltihak etmiştir. Mesela Giresun bölgesinde de, Karadeniz Bölgesi'nde de Pontusçularla mücadele eden Topal Osman vardır. Topal Osman da kendiliğinden oradaki kişilere karşı aynı şeyi göstermiştir, daha sonra o da "Kuvayi Milliye" dediğimiz Millî Kuvvetlere katılmıştır.

Burada, bir şeyi değerlendirirken sanki hiç tarih yoktu, Millî Mücadele yoktu, biz kendi tarihimizi uydurduk. Bu uydurma tarih meselesine gerçekten hayretler ediyorum. Hiç bu konuda araştırması olmayan herkes “resmî tarih” deyip duruyor. Bana bir, iki tane konu söyleyin resmî tarihle ilgili de ben onun cevabını vereyim hiç olmazsa. Yok öyle bir şey.

Kusura bakmayın ama ben bir tarihçi olarak, bir de bu kadar araştırdım yani hayatımı bununla geçirdim. 1967’de üniversiteye girdim, arşivden dışarıya çıkmadık neredeyse, ta ne zamana kadar? Siyasete girene kadar yani 2011 yılına kadar bununla ilgili çalıştık yani insan biraz böyle tepki gösteriyor, kusura bakmayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Küçük bir şey söyleyeceğim sadece.

Tabii, benim söylemediğim şeylere de cevap verildi. Yani ben kimin söylediğini bilmiyorum size söyleyeni de, ben söylemedim çünkü o söylediklerinizi. Güneydoğu’da, işte, Gaziantep’te, Maraş’ta olan hadiseler çok farklıdır, Ege’de olanlar çok farklıdır. Ben de Yunan arşiviyle ilgili çalıştım Hocam onu söyleyeyim yani rahmetli Sadık Ahmet’le birlikte çalıştık. Dolayısıyla bazı şeylere, benim söylemediğim şeylere de Yusuf Hocam birtakım şeyle söyledi. Ben onları söylemedim, sizin cevap verdiğiniz şeyleri söylemedim ama...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Hepsi size değil zaten.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Tabii, tabii. Dolayısıyla, hani biz gerçeklerin ortaya çıkmasını arzu ediyoruz bizi acıtsa da. Bizi rahatsız edebilir.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Acıtacak hiçbir şey yok bizi.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Hayır, hayır acıtsa da diyorum acıtacağını söylemiyorum. Belki bizi çok mutlu edecek şeyler olacak tarihte bizim için ama gerçekler ortaya çıksın. Barışın temel sebebi milletin kendisini tanımasından geçer.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Tabii, tarihin böylesine kışkırtıcı bir konu olması normal değil. Sonuçta meslekten tarihçiler bu kadar heyecanla bu konuları tartışmazlar. Eğer sadece burada değil toplumda da aynı zamanda çok heyecan verici bir durum varsa yakın tarihe ilişkin, bunu tarihin kendisi kadar Türkiye’deki toplumsal ve siyasal düzenin yapısında aramak gerekir ki bu da bizi başka bir vadiye tartışmaya götürür. Kanuni Dönemine ilişkin böyle kışkırtmacı tartışmalara rastlamayız ama yakın dönem söz konusu olunca özellikle Tanzimat’tan sonra hepimizi ilgilendirdiği için ve biraz da tarihin seyrine ilişkin bir hesaplaşma olarak görüldüğü için mesele daha kışkırtıcı bir şekilde değerlendiriliyor.

Biz, tabii, yine de Komisyonun çalışmasını kendi mecrasında tutmaya çalışalım, bir de Türk-Yunan münasebetlerini buraya eklemeyelim.

Ümit Bey, çok teşekkür ediyorum, geldiniz, değerli fikirlerinizi paylaştınız.

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ – Rica ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çarşamba günü saat 10.30, Şanar Yurdatapan gelecek, yine buradaki arkadaşları ve gelmek isteyenleri bekliyoruz.

Kapanma Saati: 12.25